

۴- وزارت صمت به دلیل عدم اشراف بر نهاده‌های دامی مورد نیاز و همچنین عدم حساسیت نسبت به بازار تولید و توزیع و بعضا با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی، نسبت به این امر مهم بی‌توجه بوده و حتی نسبت به نظارت بر واردات نهاده‌های دامی که الزاما باید از طریق سامانه بازار گاه توزیع شود، اقدام مطمئن و مناسی انجام نداده و با بی‌توجهی نسبت به این امر مهم باعث افزایش قیمت نهاده‌ها در بازار آزاد شده است.

در گزارش کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی، چندین مورد از قصور وزارت جهاد کشاورزی در ایجاد نابسامانی در بازار نهاده‌های دامی تشریح شده بود. موارد قصور وزارت جهاد کشاورزی به شرح زیر به طور خلاصه آورده شد:

۱- ذخایر استراتژیک کنجاله سویا در فروردین‌ماه سال جاری معادل ۲۸۹ هزار تن بوده ولی متأسفانه وزارت جهاد کشاورزی برای تامین کسری بازار نهاده‌ها، آسان‌ترین راه را انتخاب و معادل ۲۲۰ هزار تن از این ذخایر را برداشت کرده است. با این حال مشخص نیست ۲۲۰ هزار تن کنجاله سویا در کجا عرضه و چگونه و به دستور چه مرجعی توزیع شده و در این باره نیز پاسخ مستدل و کارشناسی به کمیسیون ارائه نشده است.

۲- وزارت جهاد کشاورزی در یک فقره ۱۸۶ میلیون دلار از محل ارز تخصیصی برای تامین ذخایر راهبردی نهاده‌های دامی دریافت کرده، در حالی که نه از این ذخایر و نه از ۱۸۶ میلیون دلار تخصیصی خبری نیست.

۳- اهمال وزارت جهاد کشاورزی باعث توزیع نامناسب نهاده‌های دام و طیور شده و به همین دلیل عمدتا تولیدکنندگان (دام و طیور) به دلیل عدم حمایت در تامین نهاده‌های دامی نسبت به تعطیلی بنگاه‌های تولیدی اقدام یا به ناچار نهاده‌ها را از بازار آزاد تهیه کرده‌اند.

۴- وزارت جهاد کشاورزی در پیگیری اختصاص ارز مورد نیاز جهت تامین نهاده‌ها به وظیفه قانونی خود عمل نکرده و اقدامات عملیاتی موثر و متناسبی انجام نداده است.

۵- اختلاف آماری میان اطلاعات ارائه شده درباره (مقدار) واردات

ذرت از سوی معاونت امور دام در ۶ ماه نخست سال جاری (۲۵۲۸۰۹۰ تن) و گمرک (۴۹۶۹۱۲ تن)، به مقدار ۲۵۲۸۲۲ تن قابل توجیه نیست.

۶- میزان کنجاله سویای توزیع شده از طریق سامانه بازار گاه حدود ۲۸ هزار تن کمتر از مقداری است که وارد کشور شده است.

در ادامه با گزارش «برواز مرغ‌ها از بام پاستور» همچنان ناکارآمدی‌های دولت در مدیریت نهاده‌ها و توزیع آنها در سامانه بازار گاه مورد بررسی قرار گرفت. به منظور واکاوی علل افزایش قیمت مرغ، گفت‌وگویی با عظیم حجبت، تولیدکننده مرغ گوشتی و رئیس سابق اتحادیه مرغ گوشتی انجام شد که در آن برخی از مهم‌ترین دلایل التهاب قیمت در بازار مرغ گوشتی تشریح شد. صرف‌کننده در مناطق مختلف کشور با توجه به وضعیت فعلی توزیع نهاده، متفاوت است. یکی از علل اصلی این موضوع هم این است که نرخ نهاده‌ها و همچنین سهم مصرف نهاده دولتی در واحدهای تولیدی متفاوت است. ضمن اینکه حتی در بازار آزاد هم ثبات قیمت نهاده وجود ندارد. رئیس سابق اتحادیه مرغ گوشتی در تشریح برخی دیگر از مشکلات تولیدکنندگان گفت: مشکل به روزرسانی سامانه بازار گاه و مسائل سیستم جدید این سامانه باعث زحمت برای مرغداران شده است. معضل جدی دیگر مرغداران این است که تقاضای خرید نهاده برای مرغدار پس از جوجه‌ریزی ثبت می‌شود. این در حالی است که جوجه یک موجود زنده است که باید پیش از جوجه‌ریزی، نهاده و سایر نیازهای جوجه فراهم شود.

■ بی‌توجهی دولت به توصیه کارشناسان

مرور گزارش‌های فوق نشان می‌دهد افزایش قیمت مرغ و مشکلات مرغداران، از ماه‌ها قبل کاملا قابل پیش‌بینی بوده است اما دولت با ناکارآمدی و بی‌توجهی به هشدارهای کارشناسان، اقدام موثری را درباره ساماندهی مشکلات این حوزه و حل آنها انجام نداده است. ماجرا هنگامی درآورد می‌شود که هزینه این بی‌توجهی و نبود مدیریت نیست، لذا این عامل نیز باعث تاخیر و همچنین کاهش انگیزه در واردات توسط تجار و واردکنندگان این بخش و البته باعث افزایش انگیزه برای آن تعداد معدود شده است. وزارت صمت به دلیل عدم اشراف کافی بر مشکلات بخش کشاورزی و عدم هماهنگی با وزارت جهاد کشاورزی و همچنین تعمداً قادر به پیگیری اولویت تخصیص ارز از سوی بانک مرکزی نبوده و دغدغه‌ها و حساسیت‌های لازم را نداشته است.

«وطن امروز» موارد سوءمدیریت دولتی در افزایش قیمت مرغ را بررسی کرد

واکاوی قدد مدیریت!

مدیرعامل اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی کشور: اتفاقات امروز بازار مرغ قابل پیش‌بینی بود

تشدید التهاب بازار نهاده‌های دام و طیور تشریح شده بود، پرداخته شد. در این گزارش به نقش رئیس دولت و معاون اول وی، وزارت صمت، وزارت جهاد کشاورزی و همچنین بانک مرکزی در ایجاد و تشدید مساله تامین و توزیع نهاده‌های دام و طیور اشاره شده بود. بر این اساس نقش بانک مرکزی در تخصیص ارز برای واردات نهاده‌های دامی مورد واکاوی قرار گرفت که خلاصه موارد آن به شرح زیر آورده شد:

۱- میزان ارز تخصیصی بانک مرکزی در ۴ ماه اول سال ۹۹ (برای واردات نهاده‌های دام و طیور) نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۴۵۵ میلیون دلار کمتر بوده که این به معنای کاهش حدود ۵۰ درصدی تخصیص ارز برای واردات این اقلام است.

۲- متأسفانه بانک مرکزی به رغم اولویت تخصیص ارز جهت تامین نهاده‌های دامی، نسبت به انجام وظیفه کوتاهی کرده و این موضوع خسارت جبران‌ناپذیری را بر کاهش استراتژیک نیز وارد کرده است.

۳- بانک مرکزی باید به این سوالات پاسخ دهد که علت تبعیض در مدت‌زمان تخصیص ارز و تفاوت‌نوع ارز تخصیصی به واردکنندگان مختلف چیست؟

گزارش کمیسیون اصل ۹۰، شامل ۲ پیوست مهم درباره «وضعیت گردش موجودی ذخایر راهبردی» و «تفاوت ترخیص کنجاله از گمرک و عرضه در سامانه بازار گاه» بود. بر این اساس دولت مکلف بوده میزان ۲/۵ میلیون تن کنجاله و ذرت تحت عنوان ذخایر استراتژیک را در انبارهای سطح کشور ذخیره کند که این میزان در شهریور ۹۹ به ۶۹ هزار تن سویا و ۲۳۰ هزار تن ذرت رسیده بود. همچنین اماره‌ای ارائه‌شده از عملکرد برخی شرکت‌ها در ترخیص کنجاله از گمرک و عرضه در سامانه بازار گاه نشان می‌داد این شرکت‌ها حدود ۲۲۷ هزار تن کنجاله در طول ۶ ماه نخست سال جاری با وجود ترخیص از گمرک در سامانه بازار گاه عرضه نکرده‌اند. در واقع حدود ۲۰ درصد از کنجاله ترخیص شده از گمرک در سامانه بازار گاه عرضه نشده که این موضوع عاملی در تشدید بحران در بازار نهاده‌های دامی بوده است.

در گزارش کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی در موضوع مشکلات تامین ارز و توزیع نهاده‌های دامی، به موارد زیر به شرح زیر به طور خلاصه آورده شد:

۱- مراحل بسیار پیچیده اداری برای واردات در وزارت صمت مانع از تسریع در انجام واردات نهاده‌های دامی مورد نیاز شده است.

۲- تعیین حداکثر قیمت برای واردات، غیر کارشناسی بوده و با واقعیت بازار جهانی منطبق نیست، لذا این عامل نیز باعث تاخیر و همچنین کاهش انگیزه در واردات توسط تجار و واردکنندگان این بخش و البته باعث افزایش انگیزه برای آن تعداد معدود شده است.

۳- وزارت صمت به دلیل عدم اشراف کافی بر مشکلات بخش کشاورزی و عدم هماهنگی با وزارت جهاد کشاورزی و همچنین تعمداً قادر به پیگیری اولویت تخصیص ارز از سوی بانک مرکزی نبوده و دغدغه‌ها و حساسیت‌های لازم را نداشته است.

گوشتی عوامل افزایش قیمت مرغ را جویا شدیم. محمد یوسفی در این باره به «وطن امروز» گفت: نهاده‌های مرغ به دلیل کمیاب بودن گران شدند. وی از امکان افزایش قیمت مرغ در آینده‌ای نزدیک خبر داد و گفت: با همین قیمت مرغ هم، تولید مرغ برای مرغداران صرفه اقتصادی ندارد. یوسفی عدم تخصیص ارز به واردات نهاده‌های طیور توسط بانک مرکزی را یکی از عوامل افزایش قیمت نهاده‌ها دانست و خاطرنشان کرد: نهاده‌های مرغی جزو کالاهای اساسی مورد نیاز کشور است و بانک مرکزی باید از مورد نیاز برای واردات این کالاها را تامین کند اما متأسفانه این بانک ارز را برای فروشندگان حواله نکرده است و فروشندگان نیز به همین دلیل، اجازه ترخیص کالاها را به واردکنندگان نمی‌دهند.

پس از آن در گزارشی با عنوان «مرغ از سید پرید» به افزایش هزینه‌های تولید مرغ ناشی از افزایش قیمت دلار و به تبع آن افزایش قیمت نهاده‌های تولید پرداختیم و صعود قیمت آن در ماه‌های آینده پیش‌بینی شد. رئیس اتحادیه صنف مرغ و تخم‌مرغ مازندران در پاسخ به این سوال که کمبود و گرانی نهاده‌ها طی هفته‌های گذشته نیز وجود داشت اما چرا شاهد افزایش به یکباره ۴ هزار تومانی هر کیلو مرغ در بازار هستیم، اعلام کرد: درست است! در زمان قبلی جوجه‌ریزی، هم کمبود نهاده‌ها و هم گرانی را داشتیم اما قیمت دلار آن زمان کمتر از حالا بود، لذا قیمت نهاده‌ها کمتر از شرایط فعلی بود، بنابراین قیمت تمام‌شده کمتری داشت. هاشمی ادامه داد: جوجه‌ریزی دوره گذشته حدود ۴۵ روز قبل انجام شد و دلار آن زمان قیمتش خیلی کمتر از قیمت دلار امروز بود. وی با اشاره به ادامه روند افزایش قیمت مرغ گفت: عرضه مرغ زنده تا اواسط آبان‌ماه کم خواهد بود، بنابراین نوسان قیمت مرغ و تلاطم روند صعودی آن دور از انتظار نیست.

همچنین در گزارش «بهاده‌های دامی در دام دولت» به گزارش کمیسیون اصل ۹۰ که در آن نقش دستگاه‌های مختلف در ایجاد و

اضافه کرد: یکی از اهداف اصلی طراحی سامانه «بازار گاه» توانمسنون فرآیند و کاهش زمان و هزینه چرخه توزیع کالا تا دامداری‌ها و مراکز تولید بود اما اکنون این اتفاق در بازار گاه رخ نمی‌دهد و کار زمانبر است. انحصار در تامین نهاده‌های دولتی نیز یکی از موضوعاتی بود که در این گزارش به آن پرداخته شد. نایب‌رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس در این باره گفت: در حال حاضر ۹ شرکت کار واردات نهاده‌های دامی را انجام می‌دهند و برخی از این شرکت‌ها محموله‌های خود را در پایانه‌ها نگه می‌دارند تا عرضه و تقاضا به هم بریزد و محموله‌های خود را با قیمت‌های بالاتر بفروشند.

در گزارش «برواز قیمت تخم‌مرغ» نیز با ناتوانی دولت در تامین نهاده‌ها و تاثیر آن بر افزایش قیمت تخم‌مرغ مورد بررسی قرار گرفت. در این گزارش ناصر نبی‌پور، رئیس هیأت‌مدیره اتحادیه مرغ تخم‌گذار استان تهران گفت اگر دولت در تامین خوراک دام و طیور راهکار اساسی در نظر نگیرد «تخم‌مرغ به کیلویی ۲۳ هزار تومان و هر شانه به ۵۰ هزار تومان هم خواهد رسید».

پس از آن در گزارش «رمز و راز پرواز مرغ‌ها» برای بررسی علل دپوی نهاده‌های دامی در گمرک با معاون فنی گمرک جمهوری اسلامی گفت‌وگو شد. مهرداد جمال‌رونقی در این رابطه اظهار داشت: یک میلیون و ۵۴۱ هزار تن ذرت در گمرکات کشور وجود دارد. قسمت عمده‌ای از کالاهای اساسی که در حال حاضر ترخیص نشده‌اند، در انتظار تأمین ارز هستند. وی بیان کرد: به رغم اینکه گمرک، بانک مرکزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت، ترخیص قطعی ۵ قلم کالای اساسی «ذرت، جو، کنجاله سویا، دانه‌های روغنی و روغن خام» را بدون ارائه کد رهگیری بانک بلائماع اعلام کرده‌اند اما صاحبان کالا به دلیل عدم اطمینان از تأمین ارز رسمی یا ترجیحی کالاهای اشاره شده در آینده علاقه‌ای به ترخیص این اقلام قبل از تأمین ارز این کالاها ندارند.

همچنین در گفت‌وگویی با رئیس هیأت‌مدیره انجمن مرغداران

گروه اقتصادی: قیمت هر کیلو مرغ در بازار به بیش از ۳۰ هزار تومان رسیده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد اصلی‌ترین دلیل این جهش قیمت، عدم مدیریت در توزیع نهاده‌های دامی و بدسلیقگی‌های ارزی است؛ موضوعی که پیش از این بارها توسط رسانه‌ها و تولیدکنندگان مرغ هشدار داده شده بود.

به گزارش «وطن امروز»، افزایش قیمت مرغ در روزهای اخیر موجب نگرانی خانواده‌ها بویژه خانوارهای کم‌درآمد از حذف کامل گوشت از سبد غذایی‌شان شده است. این خانوارها که پیش از این با حذف گوشت قرمز از سبد غذایی خود به علت گرانی آن، به مصرف گوشت مرغ رو آورده بودند، اکنون باید سبد غذایی خود را بازتکلیفی و گوشت مرغ را هم از این سبد حذف کنند. قیمت هر کیلو مرغ که اردیبهشت‌ماه سال جاری به ۱۰ هزار و ۵۰۰ تومان رسیده بود با افزایش ۲۴۰ درصدی، روز گذشته به مرز ۳۶ هزار تومان رسید و امروز هم با همان قیمت به مصرف‌کننده عرضه شد. عدم مدیریت صحیح در تخصیص ارز نهاده‌های وارداتی و توزیع ناکارآمد آن و قیمت‌گذاری دستوری نهاده‌های دامی و خود مرغ از سوی دولت در ماه‌های گذشته، ریسک جوجه‌ریزی را برای مرغداران افزایش داده و همین عامل موجب کاهش تولید مرغ و افزایش قیمت ناشی از کاهش عرضه آن شده است.

■ هشدارها نسبت به احتمال گرانی مرغ

با توجه به روند تصمیمات اشتباه دولت در نحوه تخصیص ارز به نهاده‌های دام و طیور و ناکارآمدی در توزیع مناسب آن، این افزایش قیمت از ماه‌ها قبل قابل پیش‌بینی بود و «وطن امروز» در گزارش‌های مختلف، تبعات این اقدامات اشتباه را یادآور شد.

برای نمونه در گزارش «انحصار نهاده مرغ‌ها را بلعید!» به مشکلات موجود در تخصیص ارز دولتی برای واردات این نهاده‌ها اشاره شده بود. در این گزارش جلال محمودزاده، نایب‌رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس با اشاره به مشکلات تخصیص ارز برای واردات نهاده‌ها گفت: برای تامین نهاده‌های دامی یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار در ۴ ماه گذشته نیاز بوده است که دولت ۹۴۵ میلیون دلار به این موضوع اختصاص داده است. همچنین با بررسی سامانه بازار گاه و معایب این سامانه، توزیع نامناسب این نهاده‌ها، گوشزد شد. در همین راستا مهدی نپاوندی، عضو هیأت‌مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور گفت: سامانه «بازار گاه نهاده‌های کشاورزی» با اهداف مشخص، طرحی و اجرا شد اما بزرگ‌ترین مشکل این سامانه این است که بدون مشورت و نظافتن و دست‌اندر گران این بخش، طراحی و اجرا شد. نپاوندی

مدیرعامل اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی کشور در گفت‌وگو با «وطن امروز»:

مرغدارها می‌خواهند وزارت جهاد کشاورزی متولی تولید باشد

این وزارتخانه واگذار شود. اینکه وزارت صمت هم باید و در این امور دخالت کند، موجب ناهماهنگی میان دستگاه‌ها می‌شود و وضعیتی را که امروز شاهدش هستیم، به وجود می‌آورد. اگر چه دولت خیلی دیر برای تفکیک این وظایف و واگذاری آنها به وزارت جهاد کشاورزی اقدام کرد اما امیدواریم توافقی که میان وزیر صمت و وزیر جهاد کشاورزی برای حل این مشکل امضا شده است، زودتر اجرایی شود تا مدیریت این حوزه سامان یابد.

وی در پایان با انتقاد به قیمت‌گذاری دستوری مرغ گفت: دولت با عدم مدیریت صحیح نهاده‌ها موجب افزایش قیمت مرغ شده و حالا می‌خواهد برای جبران ناکارآمدی خود، با تعیین قیمت‌های مصوب غیر کارشناسی از طریق کارگروه تنظیم بازار، به تولیدکنندگان مرغ فشار وارد کند. با توجه به این قیمت‌گذاری‌ها، مرغداران می‌ترسند که اقدام به جوجه‌ریزی کنند اما مجبور باشند محصول خودشان را به قیمت غیرکارشناسی بفروشند و متضرر شوند.

رئیس کمیسیون اصل ۹۰ در گفت‌وگو با «وطن امروز» مطرح کرد

مرغ انگلیسی

طیور کشور از دست داد و سهم مرغ نژاد آرین از ۸۵ درصد به کمتر از یک درصد فعلی رسید و در نتیجه نژاد پایه‌ای صنعت طیور کشور تاکنون به طور کامل وابسته به نژادهای مرغ اجداد اروپایی بوده است. وی گفت: بدرغم اینکه ما در کشور نژاد آرین داشتیم و داریم، عده‌ای تلاش کردند که این موضوع را از بین ببرند. حتی تلاش کردند مرکز تحقیقاتی را که در ارتباط با مرغ آرین کار می‌کرد تعطیل کنند. پژمانفر درباره تاثیر استفاده از ظرفیت‌های بومی تولید مرغ بر کاهش وابستگی کشور، اظهار داشت: امروز کشورهایی که لاین مرغ کشاورزی دارای این فناوری هستند، اگر این موضوع با بحث تحریم‌های بین‌المللی و امنیت غذایی در کنار هم بررسی شود، مشخص می‌شود که دسترسی یا عدم دسترسی به لاین مرغ چقدر برای کشور ما اهمیت دارد و می‌تواند تبدیل به سلاحی در برابر تهدیدهای جدی علیه کشورمان توسط دولت‌های متخاصم شود. رئیس کمیسیون اصل ۹۰ در انتها با انتقاد از وزارت جهاد کشاورزی پرسید این است که چرا ما باید علاوه بر این مرغ، در خوراک دام و طیور هم به خارج از کشور وابسته باشیم؟ متأسفانه در سال‌های اخیر، این وابستگی روزبه‌روز افزایش پیدا کرده و به میزانی رسیده است که حدود ۹۰ درصد نهاده‌های دامی مورد نیاز کشور از طریق واردات تامین می‌شود.

رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس دربارۀ غفلت کشور نسبت به ظرفیت‌های بومی تولید مرغ به «وطن امروز» گفت: تا به امروز ۶۸ تولید لاین مرغ در جهان در اختیار کشور آمریکا، آلمان، هلند، انگلیس، فرانسه و همچنین ایران (با داشتن مرغ لاین آرین) به عنوان تنها دارنده لاین مرغ در خاورمیانه بوده است. اهمیت این دانش در جهان به واسطه استراتژیک بودن محصول نهایی آن بسیار زیاد است ولی متأسفانه طی سالیان گذشته کشور ما از این امتیاز ویژه خود استفاده نکرده و نژاد لاین آرین با افزایش واردات و در نتیجه وابستگی به نژادهای مرغ اجداد و ملار اروپایی در حاشیه مانده کشور‌های دارای این فناوری هستند. اگر این موضوع با بحث تحریم‌های بین‌المللی و امنیت غذایی در کنار هم بررسی شود، مشخص می‌شود که دسترسی یا عدم دسترسی به لاین مرغ چقدر برای کشور ما اهمیت دارد و می‌تواند تبدیل به سلاحی در برابر تهدیدهای جدی علیه کشورمان توسط دولت‌های متخاصم شود. رئیس کمیسیون اصل ۹۰ در انتها با انتقاد از وزارت جهاد کشاورزی پرسید این است که چرا ما باید علاوه بر این مرغ، در خوراک دام و طیور هم به خارج از کشور وابسته باشیم؟ متأسفانه در سال‌های اخیر، این وابستگی روزبه‌روز افزایش پیدا کرده و به میزانی رسیده است که حدود ۹۰ درصد نهاده‌های دامی مورد نیاز کشور از طریق واردات تامین می‌شود.